

Status for vannforvaltningen

Hva skjer og hvorfor?

Betydning for opprydding i spredt bebyggelse

Foto: Anders Iversen

Foto: Morguefile

Foto: Anders Iversen

Innhold

Foto: Lise Sundberg

Hva skjer og hvorfor:

- Status vanndirektiv og vannforskrift
- Endringer i vannforskriften

Betydning for opprydding i spredt bebyggelse:

- Grunnleggende og supplerende tiltak
- Kommunale avløps(del)planer
- Eksempel fra en kommune

Foto: Bjørn Mejdell Larsen, NINA

Foto: Morguefile

Foto: Paal Staven

”Vann er ikke en hvilken som helst handelsvare, men snarere en arv som må beskyttes, forsvares og behandles deretter”.

*EUs rammedirektiv for vann
Starten på forordet*

Foto: Lise Sundberg

Foto: Steve Halsetrønning

Vanndirektivet – vannforskriften: hovedgrep

- Beskyttelse og bærekraftig bruk
- Beskytte, forbedre, restaurere
- Forvaltes i nedbørfelt, der vannet renner (med tilhørende kystvann)
- Kunnskapsbasert

- Økologi
- Hydromorfologi
- Fysisk-kjemisk
- Miljøgifter

- Samordning myndigheter
- Bred medvirkning
- Forvaltningsplaner
- Tiltaksprogrammer

Overordnede mål

FNs bærekraftsmål

Mål 6: Tilgang til vann og gode sanitærforhold, og sikre bærekraftig vannforvaltning

Delmål 6.1: Tilgang til trygt drikkevann

Delmål 6.2: Tilstrekkelige sanitærforhold

Delmål 6.3: Bedre vannkvalitet ved å redusere forurensing

Delmål 6.5: Helhetlig forvaltning av vannressurser på alle nivåer

Nasjonale miljømål

Mål 1.1: økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

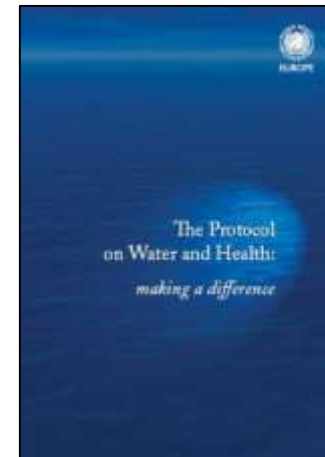
Meld. St. 14:

Vannforskriften er et viktig verktøy i arbeidet for god tilstand i elver og innsjøer.

Regjeringen vil, gjennom en samordnet innsats mellom berørte sektorer, følge opp tiltak som framgår av vannforvaltningsplanene slik at fastsatte mål nås.

Nasjonale mål for vann og helse

- Tydeligere ambisjoner
- Forpliktelser og mål:
 - rent drikkevann
 - effektiv beskyttelse av drikkevannskildene
 - leveringssikkerhet
 - lekkasjeandel
- Betydning for kommunene og VA:
 - styre etter målene
 - frister for måloppnåelse
 - systematisk dokumentasjon

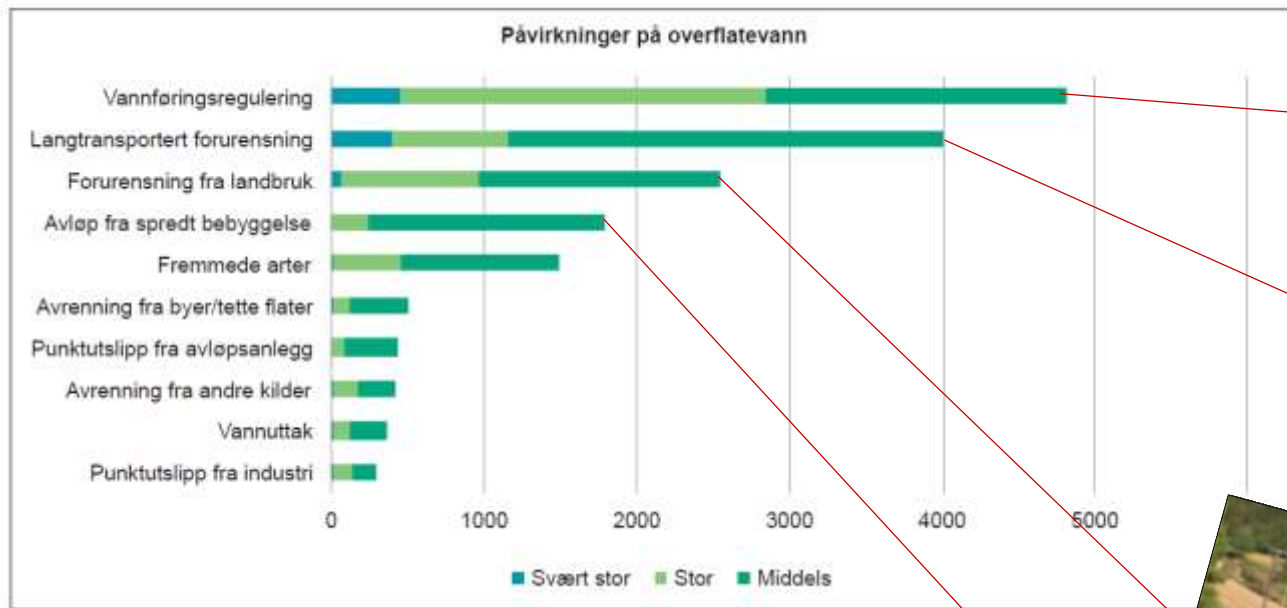
Vannforskriften handler også om å ta vare på drikkevannskildene

- *Register over beskyttede områder utpekt eller tiltenkt for uttak av drikkevann (§ 16)*
- *Drikkevannskilder (også fremtidige) skal beskyttes mot forringelse av kvaliteten, slik at omfanget av rensing ved produksjon av drikkevann reduseres (§ 17)*
- *Tiltaksprogrammene skal ha med tiltak som følger av bl.a. drikkevannsforskriften og forurensingsforskriften (avløp og utslippstillatelser) (Vedl. VI)*

Foto: Paal Staven

Alle sektorer som påvirker vann: hver må gjøre sitt

Figur: Fra Medl. St. 14 (2015-2016) [Natur for Livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold](#). Datakilde: Vann-nett.

Oppdatering av forvaltningsplan og tiltaksprogram hvert 6. år.

Regionale vannforvaltningsplaner:

Miljøsmål – økologisk og kjemisk tilstand + unntak.

Godkjennes av departementet

Regionale tiltaksprogrammer:

Forslag til tiltak for å beskytte, forbedre, gjenopprette.

2010 - 2015

2016 - 2021

2021 - 2027

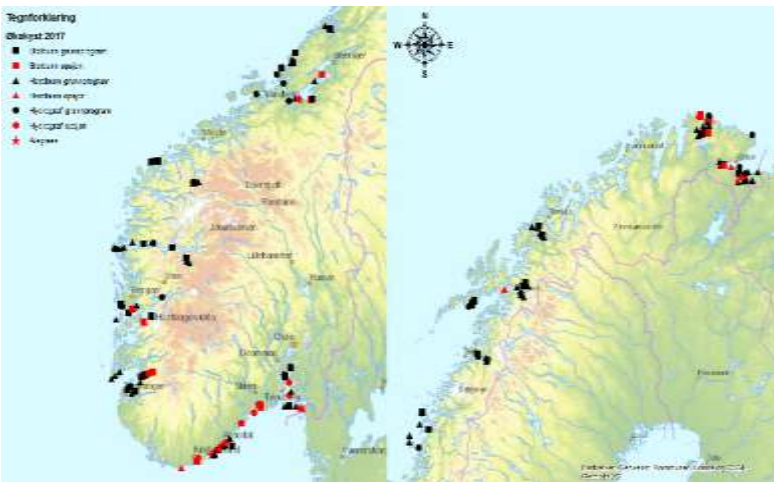
2028 - 2033

Kunnskapsgrunnlaget styrkes

Øko-kyst

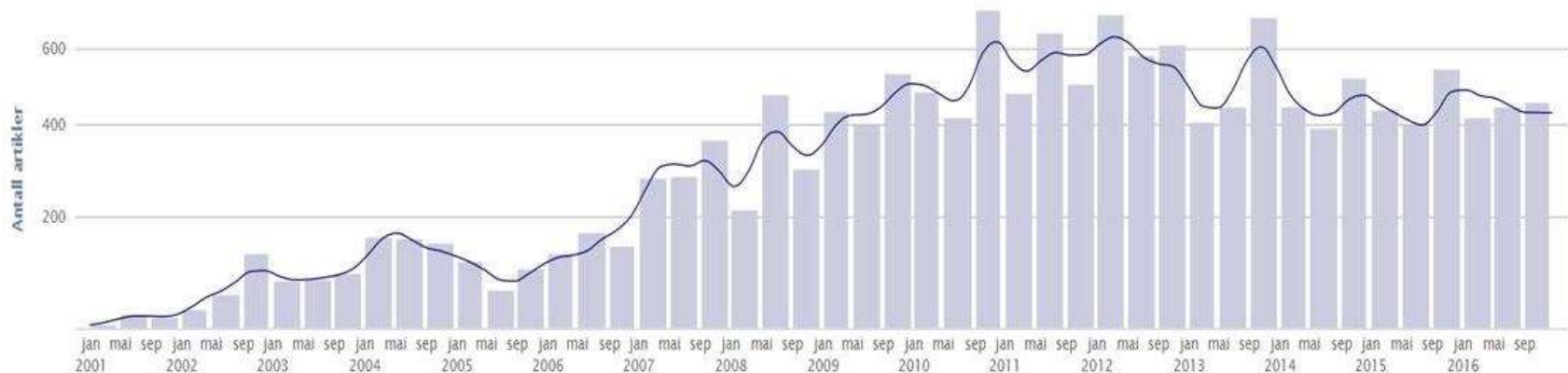
Øko-fersk

Store innsjøer

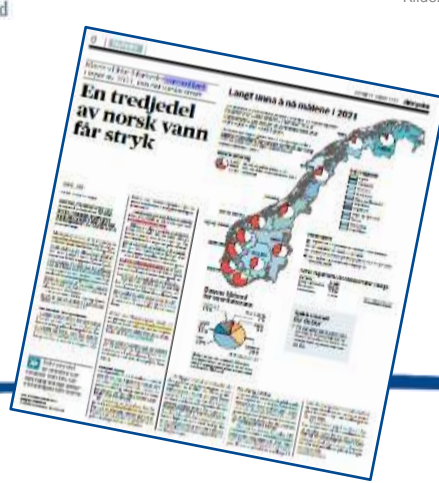

Økt oppmerksomhet om vannmiljø

Tid

Kilde: Nyhetstreff vannmiljø og vannforvaltning i Opint

Hva har vi lykket best med 2010-2015?

1. Vi er på rett vei mot bedre vannmiljø.
2. Nedbørfelt-basert forvaltning.
3. Sektorsamordning på nye arenaer.
4. Lokal forankring.

Forslag til endringer i vannforskriften

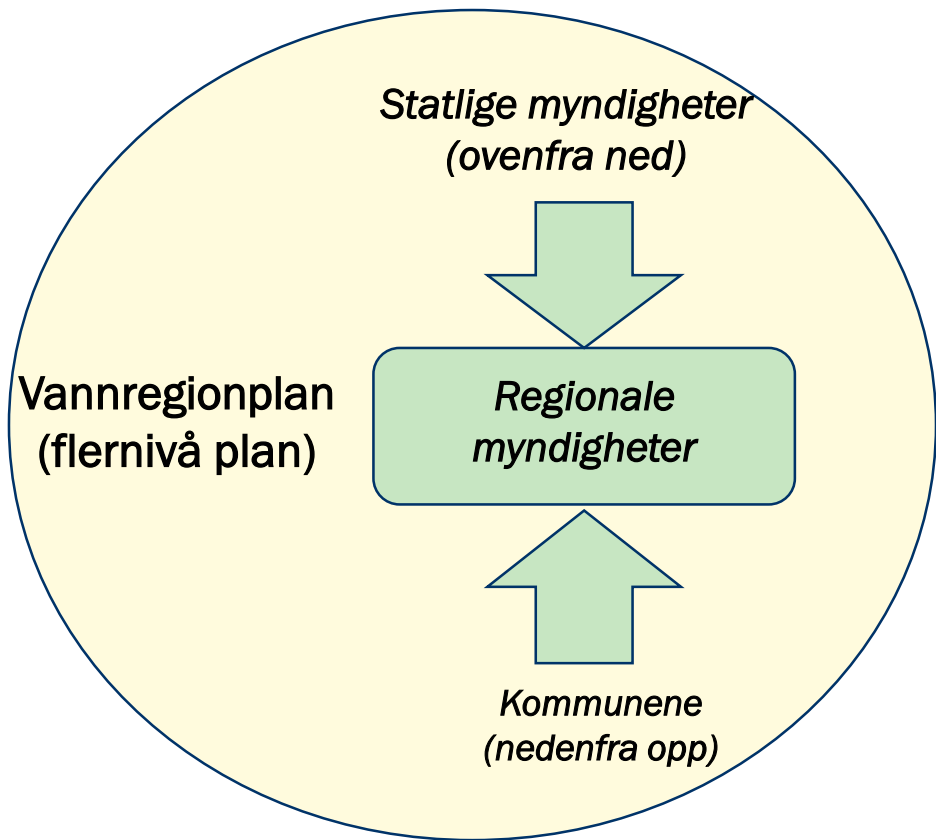

- Regional koordinering flyttes fra FK (vannregionmyndighet) til FM (vannregionkoordinator), pbl som hjemmel fjernes.
- Sterkere rolle for direktoratene med kvalitetssikring av oppdaterte vannforvaltningsplaner før høring og før tilrådning til KLD.
- Samarbeidet på lokalt vannområdenivå for å bedre vannmiljøet videreføres.

Endret vannforskrift forventet å tre i kraft 1. juli 2018.

Hvorfor endring av vannforskriften?

- Erfaringer forrige periode:
«Omfattende, omstendelig og ressurskrevende».
- Neste periode:
«Bare revurdering og oppdatering».
«Mindre omfattende prosess».
- Økt statlig ansvar:
«Oppgave som gjør krav på nasjonale helhetstiltak for god oppgaveløsning».

Hva skjer med de lokale vannområdene?

- *«Det skjer i dag mye godt samarbeid på vannområdenivå for å bedre vannmiljøet. Den foreslåtte nye organiseringen av arbeidet åpner for fortsatt samarbeid på lokalt nivå».*
 - *«Det er viktig også fremover å legge til rette for nye lokale initiativ for å bedre vannmiljøet».*
 - *«Det bør i særlig grad legges vekt på å sikre deltakelse fra de myndigheter og interessegrupper som ikke er representert på direktoratsnivå».*
- + Signaler om at statlige midler til arbeid i vannområdene opprettholdes på samme nivå.

Hva skjer videre i 2018 – 2021?

Oppfølging av vedtatte vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer.

- *Foreslåtte tiltak skal være vurdert/iverksatt innen utgangen av 2018, og rapporteres.*
- *Videre tiltaksgjennomføring for å nå miljømålene i 2021.*

Vurdere og oppdatere vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer til 2021.

- *Høring våren 2019 av:*
 - *arbeidsprogram og framdriftsplan*
 - *hovedutfordringer for vannmiljøet*
 - *innspill til oppdatering av planen*
- *Høring høsten 2020 av:*
 - *forslag til oppdatert vannforvaltningsplan*
 - *forslag til oppdatert tiltaksprogram*
- *Godkjenning av oppdaterte planer som skal iverksettes 2022 – 2027.*

Vannforskriften og vårt øvrige lovverk

Vanndirektivet - rammedirektiv

- Mål, verktøy og prosess

Andre direktiv = vårt lovverk

- Juridiske virkemidler

Tiltak:

- Grunnleggende – lovverket
- Supplerende – ekstra, for å nå målene i vannforskriften

Noen steder når vi ikke målene kun med bruk av direktiver og vårt øvrige lovverk.

Da må vi sette inn supplerende tiltak.

Vanndirektivet

- et rammedirektiv

Avløps-
direktivet

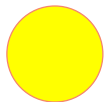
Drikkevanns-
direktivet

Nitrat-
direktivet

Industriutslipps-
direktivet (IPPC)

og flere vann-relevante direktiver

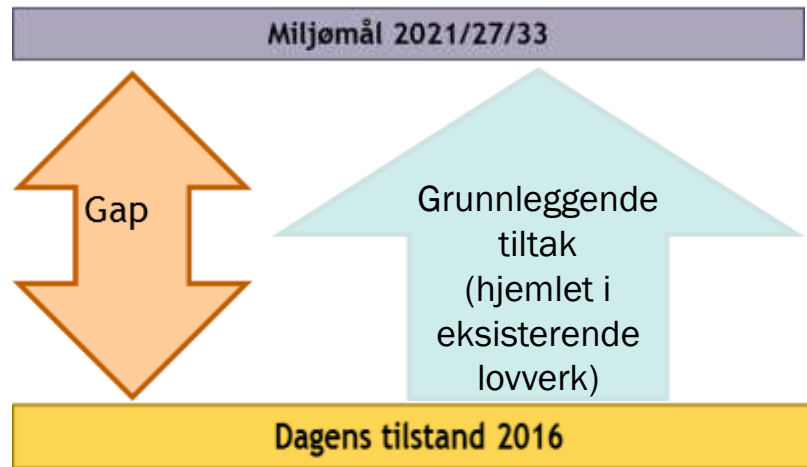
Grunnleggende og supplerende tiltak

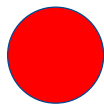
Eksempel: Vannforekomst A

Moderat tilstand

Grunnleggende tiltak er nok

Grunnleggende og supplerende tiltak

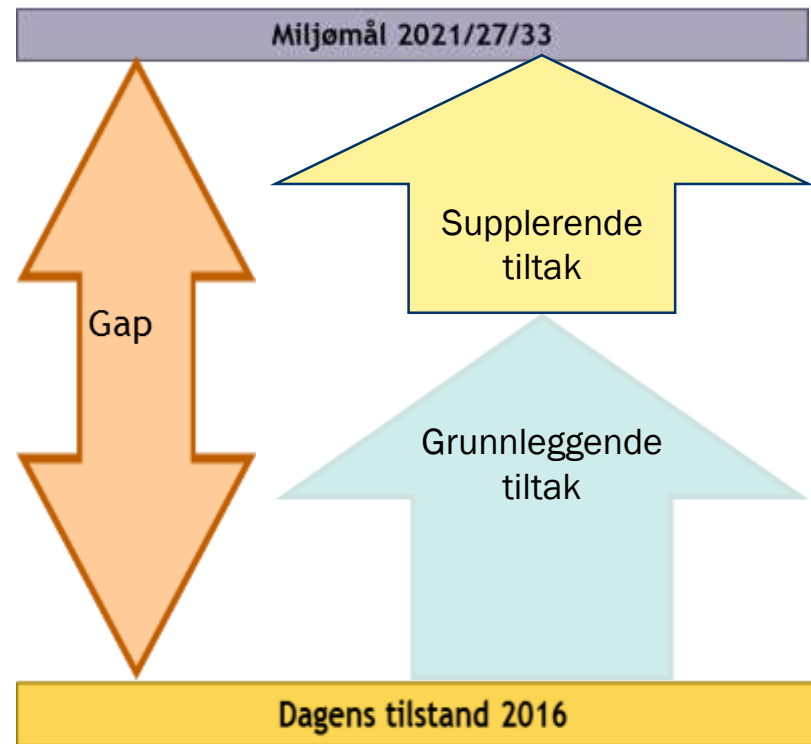

Eksempel: Vannforekomst B

Dårlig tilstand

Grunnleggende tiltak er ikke nok

Supplerende tiltak må til

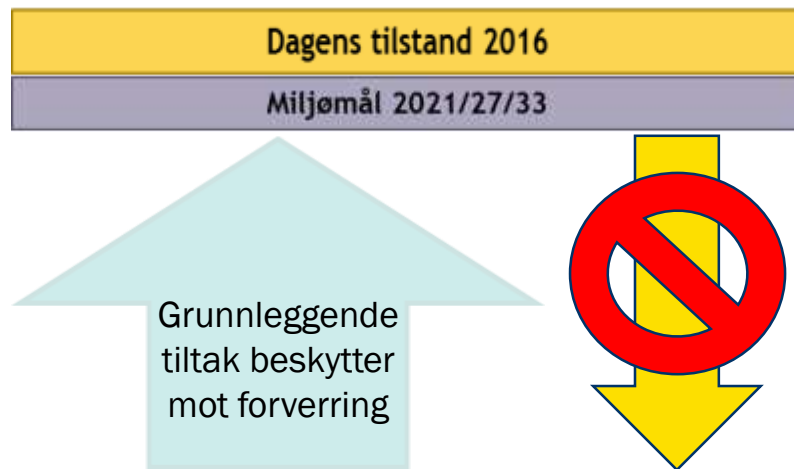
Grunnleggende og supplerende tiltak

Eksempel: Vannforekomst C

God tilstand

Grunnleggende tiltak skal likevel
gjennomføres for å beskytte tilstanden
mot forverring

Vannforskriften og avløpsplaner

- Eutrofi fortsatt en stor utfordring
- Avløp er en viktig årsak
 - Spredte avløpsanlegg
- Helhetlige kommunedelplaner som inkluderer spredte avløp

Algevekst i elva Svinna i 2003

Foto: Jon Lasse Bratli

Nes kommune, Akershus

« Det gode liv der elvene møtes »

Kommuneplan
Planstrategi 2013

Hovedplan 2016-2026
m tiltaksplan vann/avløp

Oppryddingsplan private
avløpsrenseanlegg 2016-2021

Mål

- Bidra til god økologisk og kjemisk tilstand eller bedre i alle vannforekomstene innen 2021
- Ikke forringe økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomster som allerede er i god tilstand

Eksempel: avløpsplan Nes kommune

Invitasjon til informasjonsmøte og varsel om pålegg sendes ut.

Informasjonsmøte avholdes.

Utsending av vedtak om pålegg om utbedring.

Søknad om tiltak sendes inn til kommunen.

Figur 3 - Tiltaksområder i Nes

Behandling av søknad om tillatelse til tiltak.

Søknad om ferdigattest sendes kommunen.

Utarbeidelse av ferdigattest.

Flour S. Fløtstikka saksgang

Tabell 3 – fremdriftsplan. Antall pålegg er basert på tall pr. 01.12.2015 og kan bli justert.

Sone	Antall pålegg	Invitasjon/ infobrev	Infomøte	Varsel om pålegg	Vedtak pålegg	Tiltak ferdigstilt
1- Kampåa	243		Avholdt	April 2016	Mai 2016	Mai 2018
2 - Uåa	313	August 2016	Avholdt	April 2017	Mai/Juni 2017	Juni 2019
3 - Drogga	279	Januar 2018	Februar/Mars 2018	April 2018	Mai/Juni 2018	Juni 2020
4 - Sagstuåa	160	Januar 2019	Februar/Mars 2019	April 2019	Mai/Juni 2019	Juni 2021
5 - Glomma	520	Januar 2020	Februar/Mars 2020	April 2020	Mai/Juni 2020	Juni 2022
Total ant. anlegg	1515					

Målinger viser forbedring fra tidligere år

Renere vann i Steinsfjorden

Driftsbestanden dukket opp

Driftsbestanden dukket opp i Steinsfjorden i fjor sommer. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Årungen friskner til

– Det går godt om å holde i Årungen, og det er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Renner opp i Øyeren

Renner opp i Øyeren. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Med stadig bedre vann i sikte

Med stadig bedre vann i sikte. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Renner opp i Øyeren

Renner opp i Øyeren. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Med stadig bedre vann i sikte

Med stadig bedre vann i sikte. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Tiltak har bedret vannkvaliteten

Tiltak har bedret vannkvaliteten. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Renere bekker i Spydeberg

Renere bekker i Spydeberg. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Årungen friskner til

Årungen friskner til. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Renner opp i Øyeren

Renner opp i Øyeren. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Med stadig bedre vann i sikte

Med stadig bedre vann i sikte. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Med stadig bedre vann i sikte

Med stadig bedre vann i sikte. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Trondheim har landets reneste havn

Trondheim har landets reneste havn. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Åpnet fisketrapp i Apeltunelven

Åpnet fisketrapp i Apeltunelven. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Fjorden blir reinare

Fjorden blir reinare. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Apeltunvannet er renere enn på mange tiår

Apeltunvannet er renere enn på mange tiår. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Gravde opp elven for å få tilbake fisken

Gravde opp elven for å få tilbake fisken. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Med stadig bedre vann i sikte

Med stadig bedre vann i sikte. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

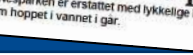
Fjorden blir reinare

Fjorden blir reinare. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Fikk endelig badeplassen tilbake

Fikk endelig badeplassen tilbake. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Apeltunvannet er renere enn på mange tiår

Apeltunvannet er renere enn på mange tiår. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Gode tiltak gir godt vann

Gode tiltak gir godt vann. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

Med stadig bedre vann i sikte

Med stadig bedre vann i sikte. Dette er et godt tegn på at vannet er renere enn tidligere år.

vann fra fjell til fjord

www.vannportalen.no